

Mitigatieplan Gewone Dwergvleermuis Oude Stadhuis – Middelburg

**Onderwerp: Antwoorden BioEcologie op 1^e beoordeling Provincie
Provincie Zeeland Referentienummer: ZK 817381
Datum: 24 maart 2026**

Vergunningsaanvraag

1. De vergunning wordt uitsluitend aangevraagd voor verstoring. Van vernietiging van de verblijfplaats achter de waterafvoer is geen sprake. De werkzaamheden dienen namelijk zodanig te worden uitgevoerd dat het object in de oorspronkelijke staat wordt hersteld. Dit houdt in dat geen wijzigingen aan de constructie van het monumentale pand zijn toegestaan en dat er daarom geen permanente inbouwvoorzieningen kunnen worden gerealiseerd.
In de paragraaf 'Overtredingen Omgevingswet' (pagina 12) worden zowel artikel 11.46 lid 1b als lid 1d van het Bal genoemd. Dit heeft mogelijk tot verwarring geleid. Deze passage, evenals eventuele andere relevante onderdelen, zal worden gecorrigeerd naar enkel lid 1b.
2.
 - a. De melding is gedaan bij de Gemeente Middelburg. De gemeente was zich er eerder niet van bewust dat de situatie niet was toegestaan en heeft direct actie ondernomen om deze te herstellen (zie ook 2b).
 - b. Het net is aangebracht ter beperking van duivenoverlast op het binnenplein en vanuit veiligheidsoverwegingen (vallende stenen). Dit is uitgevoerd door een medewerker van de Gemeente Middelburg. Aanvankelijk was er een functionele in- en uitvliegroute aanwezig via een opening boven de toegangspoort, waarmee het binnenplein bereikbaar bleef voor vleermuizen. Door het later plaatsen van een houten plaat boven de toegangspoort is deze vliegroute echter afgesloten. Hierdoor zijn vleermuizen tijdelijk ingesloten geraakt (situatie ten tijde van de quickscan), wat heeft geleid tot een potentiële verstoring. De persoon die de plaat heeft geplaatst, was niet op de hoogte van de aanwezigheid en ecologische eisen van vleermuizen.
De gecombineerde effecten van het net en de houten plaat — resulterend in een fysieke barrière — en de bijbehorende ecologische consequenties zijn pas in een later stadium onderkend.
 - c. De vergunningaanvraag heeft uitsluitend betrekking op de zomerverblijfplaats achter de waterafvoer. Op het binnenplein zijn geen verblijfplaatsen vastgesteld, ondanks dat in dit gebied wel regelmatig vleermuizen zijn waargenomen. Tijdens de meest recente onderzoeksrondes zijn hier geen vleermuizen meer aangetroffen.

Nader onderzoek

3. Bij navraag bij mijn collega is gebleken dat het overzicht op pagina 13 een onjuistheid bevat. Op 9 september 2024 is ook onderzoek naar middernachtelijk zwermgedrag (MZ) uitgevoerd. Het overzicht zal hierop worden gecorrigeerd:

Vleermuis				
Datum	Tijd	Onderzochte functies*	Ecoloog	Weer
22-8-2024	00:00- 02:00	L, F, K, Z		16C, 4 bft, licht bewolkt
9-9-2024	21:10- 23:17	L, F, K, Z, MZ		16C 4 bft zwaar bewolkt
15-05-2025	21:30-23:30	L, F, K, Z		12C, 3bft, helder
05-06-2025	03:25-05:40	V, F, P, MZ		15C, 2bft, helder
26-06-2025	22:00-00:08	V, F, P, MZ		19C, 4bft, helder
L= Leefgebied, F= foerageergebied, V= Vliegroute, K= Kraamverblijf, Z= Zomerverblijf, P=Paarverblijf, MZ= middernachtelijk zwermgedrag winterverblijfplaats				

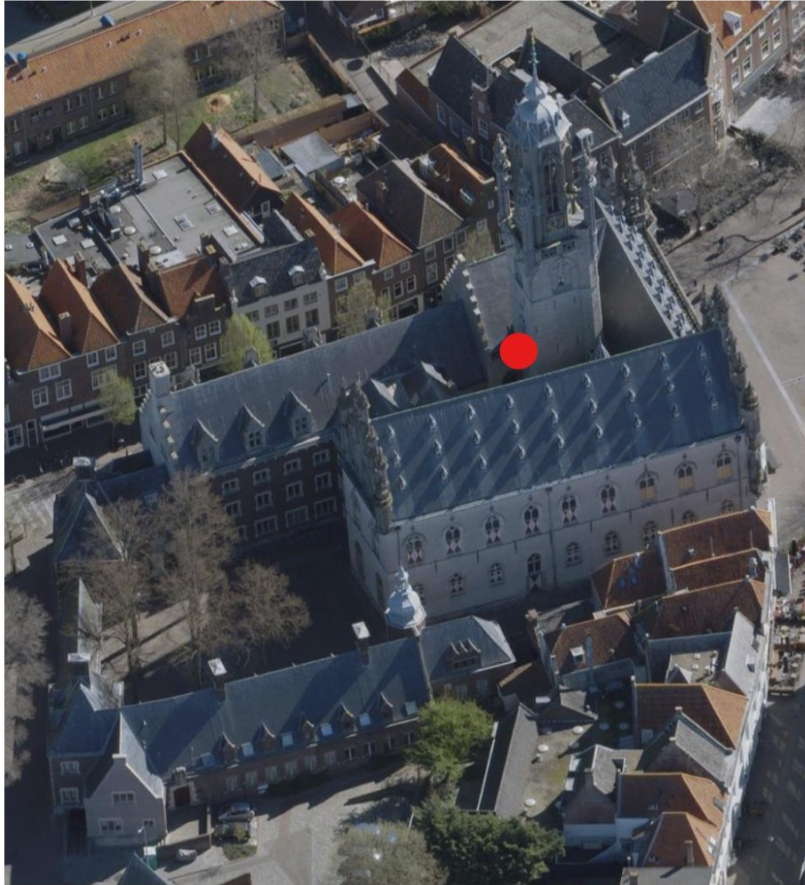
4. De veldbezoeken zijn uitgevoerd door minimaal twee ecologen per bezoek. Tijdens deze bezoeken is zowel de binnenplaats als de omliggende gevels systematisch visueel en akoestisch gecontroleerd. Daarbij werd gestreefd naar een gelijktijdige dekking van ten minste 75% van het plangebied.

Om te voldoen aan het geldende protocol zijn de waarnemers strategisch gepositioneerd op de hoeken van de binnenplaats, met optimale zichtlijnen langs de gevels. Hierbij is gebruikgemaakt van zowel batdetectors als warmtebeeldcamera's en is gewerkt met simultane observatiepunten, zodat het gebied zo volledig en synchroon mogelijk kon worden gemonitord.

Op basis van de gehanteerde werkwijze wordt geconcludeerd dat de methodiek in overeenstemming is met het Vleermuisprotocol.

Verblijfplaats

- 5.
- Tijdens de veldbezoeken in september 2024 zijn baltsende vleermuizen waargenomen. Paarverblijfplaatsen zijn echter niet vastgesteld, terwijl deze onder normale omstandigheden tijdens de veldbezoeken goed waarneembaar hadden moeten zijn. Ook het nader onderzoek komt hier niet op terug dat er paarverblijven vastgesteld zijn. De waarneming van een baltsende vleermuis vanaf de dakrand houdt verband met het feit dat een baltsende vleermuis enkel over de dakrand vloog komend vanaf de binnenplaats, en niet vanuit een vermoedelijk verblijf in de dakrand.
 - Zie antwoord 5a.
6. Nee. Naast de locatie achter de waterafvoer, zijn geen andere verblijfplaatsen aangetroffen.
7. In de afbeeldingen hieronder is de locatie van de zomerverblijfplaats achter de waterafvoer aangegeven, gelegen aan de noordelijke gevel van de toren, net onder het dakvlak en tegen de basis van de toren aan. Er zijn geen paarverblijven vastgesteld (zie beantwoording vraagstuk 5a).

8. Op basis van de uitgevoerde veldbezoeken is vastgesteld dat zich achter de waterafvoer een zomerverblijfplaats bevindt. Er zijn geen andere zomerverblijfplaatsen gevonden.

Vergunningsgronden

9.

- a. Er is geen alternatief omdat de restauratie locatie gebonden is (aan een monumentaal pand) en er technisch geen haalbaar alternatief voorhanden is.
- b. Het wettelijk belang is het behoud van het cultureel erfgoed en de veiligheid van het gebouw.
- c. De staat van instandhouding blijft behouden door overcompensatie (1:4) en het behoud van het leefgebied.
- d. Aan alle voorwaarden wordt voldaan zoals beschreven in de paragrafen 5.1, 5.2 en 5.3 in de aanvraag (pagina's 12 tot 14). Deze passages worden echter wel verder aangevuld met een expliciete verwijzing naar artikel 11.57.

Maatregelen

10. De maatregelen hebben een verplichtend karakter en zijn niet vrijblijvend. Het betreft mitigerende maatregelen die verplicht moeten worden uitgevoerd en als zodanig onderdeel uitmaken van de vergunningvoorschriften. De tekst in de aanvraag zal hierop worden aangepast, zodat deze eenduidig het bindende karakter van de maatregelen weergeeft en niet als adviserend kan worden geïnterpreteerd.
11. De locatie achter de regenwaterafvoer kan niet ongeschikt worden gemaakt, gezien de hoogte, de beperkte bereikbaarheid en de verticale positionering van de afvoer. Dit is nader toegelicht op pagina 18, paragraaf 7.1. Door verstoring op afstand, afkomstig van werkzaamheden op het binnenplein (zoals bouwverlichting en geluid), wordt verwacht dat eventueel aanwezige vleermuizen deze locatie zullen mijden of verlaten indien de verstoring als hinderlijk wordt ervaren. In dat geval kunnen zij uitwijken naar de geplaatste vleermuiskasten, die als mitigerende maatregel fungeren.
- In de conclusie wordt bovenstaande nog niet expliciet benoemd. Dit zal daarom worden aangepast, zodat de overwegingen en maatregelen volledig en consistent zijn weergegeven.
12. Een grotere, door meerdere individuen gebruikte zomerverblijfplaats mitigeren door vier kleinere alternatieven is mogelijk vanwege de volgende ecologische redenen:
- 1) Zomerverblijf ≠ kolonieverblijf (lagere functionele kwetsbaarheid). Bij de gewone dwergvleermuis dient onderscheid te worden gemaakt tussen zomerverblijfplaatsen en kolonieverblijfplaatsen, aangezien deze een verschillende functionele betekenis hebben. Zomerverblijfplaatsen worden doorgaans gebruikt door wisselende individuen of kleine groepen en maken onderdeel uit van een netwerk van verblijfplaatsen waarbinnen dieren regelmatig verplaatsen. Hierdoor is de binding aan één specifieke verblijfplaats relatief beperkt en kan het verlies van een grotere individuele locatie worden opgevangen.
 - 2) Netwerkbenadering en spreiding. De voorgestelde vleermuiskasten dienen in dit kader niet als één-op-één vervanging van de oorspronkelijke verblijfplaats, maar als onderdeel van een breder verblijfsnetwerk. Juist de ruimtelijke spreiding van meerdere kasten is hierbij van belang. Door variatie aan te brengen in oriëntatie en microklimaat (zoals verschillen in zoninstraling en beschutting), wordt de kans op

acceptatie vergroot. Vleermuizen maken actief gebruik van verschillende verblijfplaatsen afhankelijk van de heersende omstandigheden, waarbij temperatuur een belangrijke rol speelt.

- 3) Capaciteit. De capaciteit van individuele vleermuiskasten wordt in de praktijk vaak onderschat. Geschikte kleinere kasten kunnen namelijk gelijktijdig door meerdere individuen worden gebruikt en worden bovendien gedurende het seizoen door verschillende dieren benut. De functionele capaciteit is daarmee groter dan op basis van een statische benadering verondersteld zou worden.
- 4) Gedragreactie op verstoring en daar bijbehorende mitigatie. Bovendien speelt bovendien mee dat de oorspronkelijke verblijfslocatie achter de waterafvoer niet actief ongeschikt wordt gemaakt, maar als gevolg van werkzaamheden op het binnenplein wel indirect minder aantrekkelijk wordt door verstoring, zoals licht en geluid. Hierdoor is het aannemelijk dat aanwezige dieren geleidelijk zullen uitwijken naar alternatieve verblijfplaatsen. Dit proces wordt ondersteund doordat de mitigerende voorzieningen tijdig worden gerealiseerd, wat de kans op gewenning en acceptatie vergroot. Wanneer de werkzaamheden zijn uitgevoerd, kunnen de vleermuizen de verblijfslocatie achter de waterafvoer weer volledig benutten.
- 5) Kwalitatieve overcompensatie. Tot slot is van belang dat overcompensatie niet uitsluitend wordt bepaald door het aantal voorzieningen, maar met name door de kwaliteit en functionaliteit ervan. De gehanteerde verhouding is ecologisch verdedigbaar, mits de vleermuiskasten tijdig worden geplaatst, zorgvuldig worden gepositioneerd ten opzichte van zoninstraling, luwte en vliegroutes, en er in de omgeving geen sprake is van een structureel tekort aan geschikte verblijfplaatsen. Onder deze voorwaarden is sprake van functionele overcompensatie, ondanks het kleinere formaat van de individuele voorzieningen.

13.

- a. Het is correct dat de compensatie bestaat uit tijdelijke vleermuiskasten. Zoals toegelicht in het antwoord op vraagstuk 12, onder punt 4, blijft de verblijfslocatie achter de waterafvoer behouden en kan deze na afronding van de werkzaamheden weer volledig worden benut door vleermuizen.
- b. Er worden geen inbouwvoorzieningen gerealiseerd, aangezien dit zou leiden tot aantasting van de historische bouwelementen van het monumentale pand. Het aanbrengen van dergelijke voorzieningen vereist ingrepen in de gevelconstructie, wat niet verenigbaar is met de beschermde status van het gebouw en de geldende wet- en regelgeving over monumentenzorg. Het monumentale pand betreft een éénsteens muurconstructie zonder spouw. Als gevolg hiervan kunnen geen inbouwvoorzieningen worden gerealiseerd. Bovenstaande wordt toegevoegd in de aanvraag.

Algemene opmerking (1): een alternatieve locatie voor het ophangen van de tijdelijke vleermuiskasten is niet mogelijk omdat alle gebouwen rondom het stadhuis tot de historische binnenstad worden beschouwd.

Algemene opmerking (2): De binnenplaats is alleen geschikt voor vleermuizen. De optie bestaat ook om het niet ongeschikt te maken, maar dat wordt erg lastig gezien de

binnenplaats onder het net toch de potentie heeft waar vleermuizen kunnen foerageren. BioEcologie heeft ervoor gekozen om ook deze zone ongeschikt te maken zoals voorgesteld op pagina 7. Hoe kijkt de Provincie daartegenaan? Mening en/of suggesties zijn hierin welkom vanwege de geldende wet- en regelgeving over monumentenzorg.